

กิลเลสหล่นหาย

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ อานิสงส์ของการฟังธรรมะ สิ่งที่ไม่เคยได้ยินได้ฟัง สิ่งที่ได้
ได้ยินได้ฟังแล้วตอกย้ำ ถ้าเราทำความเข้าใจได้ ทำให้จิตใจผ่องแผ้ว

จิตใจผ่องแผ้วนะ สิ่งที่เป็นธรรมๆ ขึ้นมาไง เป็นธรรมขึ้นมา สิ่งที่เป็นธรรมคือหัวใจรับรู้ หัวใจ
ที่มันทุกข์มันยากขึ้นมา สิ่งหัวใจจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่มีคุณค่า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ ครูบาอาจารย์ของเราไปไหนไป
เอาหัวใจของคนๆ หัวใจของคนสำคัญมาก เพราะหัวใจของคนเป็นความรู้สึก สุขทุกข์อยู่ที่ใจ ใจเป็น
ใหญ่ ใจเป็นประธานไง ฟังธรรมๆ เพื่อหัวใจดวงนี้

ถ้าฟังธรรมๆ เป็นโลกใจ ฟังธรรมเป็นโลกฟังธรรมเอาบุญเอากุศล ถ้าฟังธรรมเป็นทางธรรม
นะ ธรรมะดีหัวใจเลส กิลเลสตัดหาความทะยานอยากในหัวใจของคนนั้นนะ สิ่งนี้มันครอบงำหัวใจ
ของสัตว์โลก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิชชา ทำลายอวิชชา ทำลายพญามาร มารมัน
คร่ำครวญ มันกระเสือกกระสน มันไม่ยอมให้ใครพ้นจากมือของมันไปได้หรอก

ผู้ที่อำนาจวาสนาเท่านั้นฟังธรรมๆ ขึ้นมาแล้วมันสะเทือนใจ เวลามันสะเทือนใจแล้วมันเปลี่ยนพฤติกรรมในการกระทำของมันเลยละ เปลี่ยนพฤติกรรม เราจะไม่ทำอีกแล้ว ความชั่วสิ่งที่กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันลากเราไปเพื่อทำตามความต้องการของมัน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมและวินัยๆ ไร ทำอยู่ในขอบเขตของธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะหุหนวกตามีขอบเขตไหน เราก็พยายามของเรา กระทำของเรา ทำของเราให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าทำความจริงขึ้นมาในหัวใจของตนไ้ ถ้าเป็นสัจธรรมขึ้นมาแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แค่ทำความสงบสุขเท่านั้นแหละ ถ้าจิตมันสงบสุขตามความเป็นจริงไ้

แต่พอจิตมันเริ่มมีกำลังของมันขึ้นมา ถ้ามันคิดเป็นทางจิตวิญญาณ คิดเป็นทางของนามธรรม มันก็พาออกอีลุ่ยฉุยแฉกทั้งนั้นนะ เขาเรียกว่าส่งออก ถ้าไม่มีอำนาจวาสนามันตามสิ่งนั้นไปทั้งนั้นนะ ถ้ามีอำนาจวาสนาของเราขึ้นมาละ เราพิสูจน์ได้

สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ แล้วสิ่งที่มันเกิดขึ้นมากับเรานี้มันคืออะไร ถ้ามันคืออะไรขึ้นมา มันเป็นกิเลสซ้อนกิเลสไ้

กิเลสคืออวิชชา คือความไม่รู้

ไม่รู้ในอะไร

ไม่รู้ในหัวใจของตน

แต่ถ้าศึกษาๆ มาเป็นทางโลกขึ้นมา เป็นภาคปริยัติๆ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ฟังธรรมเป็นภาคปริยัติ ฟังธรรมจากเจ้าฟ้าเจ้าคุณขึ้นมา ฟังแล้วเข้าใจทั้งสิ้น เวลาไปฟังหลวงปู่มั่นเทศนาว่าการขึ้นมาไม่รู้ เอ๊ะ! มันไม่เข้าใจอะไรเลย เพราะอะไร

เพราะฟังธรรมทางโลกๆ ไร ฟังธรรมทางโลกมันก็เป็นทางวิชาการ เป็นภาคปริยัติ เป็นการศึกษาค้นคว้ามา จดจำธรรมวินัยไว้แล้วมันก็มีอำนาจวาสนา เพราะมันจำได้ จำได้ขึ้นมา ถ้ามี

สติมีปัญญา มันระลึกได้ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพ้นจากสิ่งนั้นไป เราก็ไม่ไป
วุ่นวายกับมัน

แต่ถ้ามาฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป ใ้มันก็เป็นกิเลสๆ สิ่งที่เป็น
กิเลสๆ แล้วถ้ามันเป็นธรรมละ เป็นธรรมมันก็เป็นอริยสัจใจ ถ้าฟังธรรมเป็นอริยสัจเป็นสัจจะเป็น
ความจริงขึ้นมาไง มันจะตีหัวกิเลสไป แล้วตีหัวกิเลสตีอย่างไรละ มันไม่มีความเข้าใจ มันก็ต้องมี
การศึกษาค้นคว้า มีการฝึกหัดปฏิบัติไป

เพราะถ้ามีการศึกษาเล่าเรียนมามันก็ต้องสอบ สอบเอาวิชาความรู้ เวลาผ่านไป แล้ว เรา
ก็ได้มีวุฒิภาวะตามที่มีความรู้ของเรา

ในภาคปฏิบัติๆ ถ้ามันตีหัวกิเลสได้ กิเลสมันสงบระงับเข้ามา ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนานะ มัน
จะเป็นอริยสัจ มันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงไป ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา รสของธรรม
ชนะซึ่งรสทั้งปวง

เริ่มต้นของเรามันระหกระเหิน มันทุกข์มันยากของมันขึ้นมา นี่แหละทรงจำธรรมวินัย ธรรมะ
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่กิเลสมันปลิ้นมันปล่อนขึ้นมา มันพลิกมันแปลงว่าเป็น
สมบัติของมันไป มันเข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้ไป

แต่ถ้าผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต เห็นไหม นี่เป็นภาคทฤษฎี เข้าใจได้ทั้งนั้น แต่ไม่เป็นความ
จริงขึ้นมา มันเข้าใจของมันไม่ได้ไป ถ้าเข้าใจของมันได้มันก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ฉะนั้น ปริยัติ
ปฏิบัติ ปฏิเวธ เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม

ฟังธรรมๆ หาฟังธรรมอย่างนี้ ถ้าหาฟังธรรมแบบนี้ มันถึงว่า จากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ถ้า
เรามั่นใจธรรมะของครูบาอาจารย์ของเรา เรามั่นใจของเราแล้ว เราพยายามฝึกหัด พยายามศึกษา
พยายามค้นคว้า แล้วพยายามปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสมบัติของตน ถ้าเป็นสมบัติของตน ถ้ามันเป็นอัน
เดียวกัน เหมือนกันเลย

แต่ถ้ามันไม่เป็นอันเดียวกัน ทำไมของท่านเป็นแบบนั้น ทำไมของเราเป็นแบบนี้ ถ้าเป็นแบบนี้ก็เป็นการละเมอเพ้อพก เป็นการเอออออกห่อหมกของกิเลสที่วุฒิกวาระเราอ่อนแอ เราเชื่อมันของเราไปไง ถ้ามันเป็นจริง มันไม่มีเหตุไม่มีผล มันเริ่มเอะใจ พอเริ่มเอะใจขึ้นมา เริ่มการกระทำขึ้นมา

พอการกระทำขึ้นมาะ สิ่งที่น่ากลัวที่สุดในโลกนี้คือกิเลสในหัวใจของสัตว์โลก กิเลสในหัวใจของตนไง มันไปตามอารมณ์ตามความพอใจของตน แล้วมันเป็นตามจริตเป็นตามนิสัยของตน ถ้ามันไปตามความพอใจของตน นั่นละมันเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นอำนาจวาสนาของคน

แต่ถ้าคนมีอำนาจวาสนานะ สัตว์อาชาไนย มันไม่คลุกไม่คลี มันไม่กินอาหารโดยทั่วไป มันกินแต่ยอดหญ้า น้ำมันก็กินแต่ต้นน้ำ มันพยายามกระเสือกกระสนของมัน

ทำไมต้องทำอย่างนั้นๆ ทำไมไม่ทำเหมือนเรา

ถ้าเหมือนเรามันพวกเราไง พวกเราก็อยู่กันเบียดเสียดอัดเยียดกันอยู่อย่างนี้แหละ แล้วก็กินอยู่กันแบบนี้แหละ มันก็เป็นความพอใจของคน มันไม่ใช่สัตว์อาชาไนย

ถ้าสัตว์อาชาไนยนะ เขามีสติมีปัญญาของเขา เขาไม่อยู่ในที่เกื่อนกล่นของเขา ข้อวัตรปฏิบัติของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไง ถ้ามีข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ไม่คลุกคลี ไม่คลุกคลีตีโมง ไม่สุมหัวกันอยู่อย่างนั้นไง ให้แยกแยะกันไป

แต่การเกิดเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์สังคม เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเราบวชเป็นพระ บวชเป็นพระก็มีคณะสงฆ์ ถ้าคณะสงฆ์ ทำสิ่งใดถ้ามีน้ำใจต่อกัน ทำต่อกัน ทำให้มันเสร็จเรียบร้อยไป แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติแล้ว เราจะปฏิบัติแบบนอแรม แรมมันมีคนเดียวเท่านั้นนะ สัตว์อื่นมันมีเขาคู่

แล้วถ้าเป็นสังคม ขนโคกับเขาโค ขนโคทั้งตัว เวลาเขาโคมันมี ๒ เขา เราจะเป็นเขาโคหรือจะเป็นขนโค เราจะทำอะไรมันมีสติมีปัญญาระลึกของเราขึ้นมา เราหาที่สงบระงับ หาที่ปลอดภัยของเรา แล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มีศีลมีธรรมขึ้นมาในหัวใจของตน แล้วฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น อย่าให้กิเลสมันปลิ้นปล้อนไป

ฝึกหัดปฏิบัติ เห็นครูบาอาจารย์ท่านทำของท่าน นี่ไง เวลาหลวงปู่มันท่านว่าไง “ต่อไปมันจะมีไอ้พวกแข่งหน้าแข่งหลังไง ไอ้พวกที่เดินตามๆ เดินตามมันมีน้อย”

เดินตามที่มีน้อย มันจะฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริง

ไอ้พวกแข่งหน้าแข่งหลังของมัน มันก็จินตนาการของมันไปไง นี่ไง มันทำกิเลสหล่นหาย เวลากิเลสมันหาย “สิ้นกิเลส ไม่มีกิเลส กิเลสมันหล่นหายไปแล้ว”

เฮ้ย! มิ่งทำของหายนี่มิ่งไม่เฉลียวใจอะไรเลยหรือ ของที่มีคุณค่าขึ้นมา เวลาเขาทำของหาย เขาแจ้งความนะ แจ้งความ แจ้งความให้เป็นหลักฐาน แล้วก็สืบค้นว่ามันข้อเท็จจริงหรือไม่เป็นข้อเท็จจริง

ไอ้ที่พอกิเลสมันหล่นหายไป พลิกแพลงไป นั่งพลิกซ้ายพลิกขวาขึ้นมา กิเลสหล่นหายหมดเลย สำเร็จเป็นพระอรหันต์ มีคุณธรรมในหัวใจ

เฮ้ย! มันเป็นความจริงอย่างนั้นหรือ

เวลาอ้างอิงๆ ก็ว่า พาหิยะพังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ ผู้ที่ปฏิบัติเรียบง่าย ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย

ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย มหายาน ไปดูเขาทำสิ เวลาเขาเอาจริงเอาจังขึ้นมา เขานั่งปฏิบัติยิ่งกว่าพระปฏิบัติมากมายมหาศาลขนาดไหน เขาปฏิบัติมาเป็นรุ่นๆ นะ แล้วถ้ามันมีความจริงของเขา ขึ้นมาบ้าง ถ้ามีความจริงขึ้นมาบ้างเป็นปัญญาวิมุตติ

ของเราพระกรรมฐานๆ จะเป็นเจโตวิมุตติหรือจะเป็นปัญญาวิมุตติ อำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน อำนาจวาสนาเป็นคณะสงฆ์ เป็นพระฝ่ายปฏิบัติ เวลาปฏิบัติขึ้นมาให้ตามข้อเท็จจริงนั้น

ถ้าตามข้อเท็จจริงนั้น เวลาจิตมันสงบแล้วยกขึ้นสูวิปัสสนาได้หรือไม่ได้ ถ้ายกขึ้นสูวิปัสสนาได้ บุคคล ๔ คู่ใจ คู่ที่ ๑ คู่ที่ ๒ คู่ที่ ๓ คู่ที่ ๔ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาท่านให้อุบายวิธีการไร ท่านแก้จิตๆ ขึ้นมาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา

ไม่ใช่กิลีสหล่นหาย กิลีสหล่นหายแล้วไม่แจ้งความนะ ไม่ตรวจสอบ ไม่มีอะไรเป็น
ขึ้นเป็นอันหรือ

ของที่เขา มีค่าขึ้นมา ถ้ามันหายนะ เขาพยายามแสวงหาของเขา ถ้าไปพบกลับมานะ ใ้อโฮ!
เขาปลื้มใจ เขาภูมิใจ

ไ้อนี้กิลีสหาย เพราะอะไร เพราะเราฟังธรรม ธรรมะของครูบาอาจารย์ของเราไง เวลากิลีส
มันตายๆ กิลีสมันตายเป็นขั้นเป็นตอน เป็นบุคคล ๔ คู่ขึ้นมาไง มันก็เป็นตรรกะ มันก็เป็น
จินตนาการ มันก็ทำของมันไป ไม่เห็นภัยกิลีสในหัวใจของตนเลย

ทำสิ่งใดไปๆ เห็นไหม เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านสอนไว้ “เวลาใช้ปัญญาๆ ไปมันมีสมุทัย
เจือปนมา”

สมุทัยคืออะไร

ค้นหาความทะยานอยากมันก็คือตัวกิลีสไง

“กิลีสเป็นนามธรรม กิลีสเป็นนามธรรมจะรู้จักมันได้อย่างไร”

กิลีสเป็นนามธรรมๆ เวลามันเห็นข้อเท็จจริงขึ้นมามันสะดุ้งเลย มันเป็นความรู้ความเห็น
ของมัน เห็นไหม สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน

สมถกรรมฐาน ที่มีสมถกรรมฐาน เราหายใจเข้านี้กพุท หายใจออกนี้โก จิตมันสงบเข้ามา

สมาธิแก้กิลีสไม่ได้ๆ เวลาคนที่ทำพุทโธไม่ได้ พุทโธไม่ได้ก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิไง เวลา
ปัญญาอบรมสมาธิไปมันรู้มันเห็นของมันขึ้นมาแต่ละขั้นแต่ละตอน นี่คือนิปัญญาอบรมสมาธิไง

เวลาความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกนึกคิดมันเป็นขั้น ๕ ขั้น ๕ ถ้ามันมีความรู้สึกนึกคิดมัน
เป็นรูป รูปก็คืออารมณ์ความรู้สึกอันนั้น ถ้าเรามีสติปัญญาเท่าทัน โดยเปรียบเทียบกับธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง มันก็รู้มันก็เห็นของมันไปไง ถ้ามันรู้มันเห็น มันมีสติปัญญา มัน
เท่าทัน ปล่อยขึ้นมา นั่นมันก็เป็นสมถะไง

การประพฤติปฏิบัติทั้งหลาย ผลของมันคือสมณะทั้งสิ้น การทำความสติปัญญาจะรู้ตัวทั่วพร้อม ผลของมันคือสมณะทั้งนั้นนะ แต่ตัวเองรู้ตัวหรือตัวเองไม่รู้เท่าไหร่นะ แล้วว่ากิเลสมันหล่นหาย

กิเลสมันหล่นหายคือมันไม่มีเหตุไม่มีผลไง มันเป็นสูตรสำเร็จไง มันเป็นเรื่องสำเร็จรูปไป แล้วหายไปแล้วมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน มีอะไรเริ่มต้น มีอะไรท่ามกลาง และมีอะไรเป็นที่สุด

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา เวลาเป็นบุคคล ๔ คู่ขึ้นมา โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคา มิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔

ผลของวิภูฏะ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะไม่มีต้นและไม่มีปลาย ไม่มีอะไรเป็นขอบเขต ไม่มีความรู้ ไม่มีอะไรเป็นรสเป็นชาติใจ ถ้าเป็นบุคคลคู่ที่ ๑ เกิดอีก ๗ ชาติ สิ่งนี้ไม่รู้ใช่ไหม สิ่งนี้ไม่เข้าใจใช่ไหม แล้วว่ากิเลสหล่นหาย หล่นหายแล้วรับรู้อะไรกับจิตดวงนั้น มีดับอด มีดับอด อันตั้ ไม่มีอะไรเป็นสัจจะเป็นความจริง

ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง มันสำรอก มันคายออก มันสำรอกมันคายเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นไป มันไม่ใช่กิเลสหล่นหายโดยที่ไม่มีเหตุไม่มีผลไป

เวลาปฏิบัติขึ้นมา อยู่ที่วาสนาของคน มันเป็นอุปาทานหมู่ มันเป็นส่วนนักปฏิบัติที่เป็นกลุ่มเป็นก้อน เวลาทำของขึ้นมาก็ขีดเขียนก่อนมาให้เป็นสูตรไว้ แล้วทำไปนะ มันก็เป็นสูตรสำเร็จ ความรู้สึกนึกคิด มันก็เป็นจิตวิทยาไป

จิตแพทย์เขาชุดุ้ยหน้าทรวงกว่านั้นนะ แล้วเขาศึกษามาทางการแพทย์ เขามียาแก้ด้วยเพราะอะไร เพราะโรคจิตมันมีเป็นร้อยๆ โรค เป็นกลุ่มก้อนเลยละว่ามันมีอาการอย่างไร เป็นอย่างไร ทำอย่างไร

แล้วแค่นี้ นักปฏิบัติแค่นี้ยังเข้าใจสัมมาสมาธิ จิตของตนไม่ได้ ระดับของวุฒิภาวะของตน ยกขึ้นสู่วิปัสสนาๆ เอาอะไรมายกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเป็นเรื่องเท็จจริงอย่างไร

มันก็เป็นปัญญาที่เกิดขึ้น เกิดขึ้นกับสัญชาตญาณ เกิดขึ้นจากความรู้สึกนึกคิดของตน แต่มันตรึงในธรรมไป วิเคราะห์วิจัยไปร้อยแปดพันเก้า ถ้าวิเคราะห์วิจัยร้อยแปดพันเก้า ถ้าสติมันเท่า

ทัน มันก็หยุดคิดเท่านั้นแหละ ถ้าหยุดคิดไปรอบหนึ่งๆ ขึ้นมา กิเลสมันหล่นหมดเลย กิเลสหล่นหาย หายจากการเป็นปุถุชน หายจากเป็นอุบาสก อุบาสิกา หายไปให้กิเลสมันครอบงำ กิเลสหายหมด กิเลสมันหล่นหาย หายไปจากการไร้สาระ แล้วไม่แฉ่งความด้วยนะ

ถ้าเป็นสมบัติทางโลกนะ เวลาทางโลก เราเกิดมากับโลก สมบัติโลกเป็นสมบัติสาธารณะ ดูสิ เวลาสมัยก่อน ประชาชนเราน้อย ยิ่งสมัยอยุธยา สมัยสุโขทัย เขารบราฆ่าฟัน เขากวาดต้อนเท ครั้วมานั้นนะ เขาต้องการคน เพราะประเทศชาติมันขีดเส้นเอาเลย ถ้ามีกองกำลังที่ต่างฝ่ายต่าง ขยายอำนาจของตน ได้คนมาๆ สิ่งที่ให้ที่ทำงาน เวลาศักราชมันไร้เส้นไร้ เขาไม่มีคนใจ ก็กวาด ต้อนคนมา

เวลามันเจริญขึ้นมา เราก็จับที่ เวลาจับที่ขึ้นมาก็ต้องขอออกโฉนด เวลาออกโฉนดขึ้นมา มัน มีโฉนด เรามีที่ดินที่นั่น เวลาโฉนดหายละ เกิดไฟไหม้บ้าน เกิดอะไร มันเป็นเอกสาร เวลาโฉนดหาย ขึ้นมา เขาไปแฉ่งความ แฉ่งความเอาหลักฐานไปออกโฉนดใหม่ เพราะอะไร เพราะเขามีที่ดิน

เขามีที่ดิน อำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ที่ดินๆ มันเป็นสมบัติของโลก แล้วมีเอกสาร เอกสารรับรองว่าเป็นเนื้อที่ของเรา ใ้พวกขี้ฉ้อฉลมันก็ไปออกเอกสารของมัน แล้วมันก็ไปหลอกขาย ที่ดินนั้นนะ ถ้าเราทำที่ดิน ที่ดินมันเป็นอสังหาริมทรัพย์ แล้วเอกสารสิทธิ์ละ

นี่ก็เหมือนกัน ปริยัติ ปฏิบัติ เวลาปริยัติ ปฏิบัติขึ้นมาะ โดยธรรมชาติเรามีการศึกษาขึ้นมา เรามีความรู้ขึ้นมา นั่นนะโฉนด เป็นเอกสาร แล้วที่ดินของเรามันอยู่ที่ไหนละ ถ้าเราแสวงหาของเรา ได้จริงหรือไม่ได้จริงใจ แล้วถ้ามันไม่มีสิ่งใดเลย ไม่มีทั้งที่ดินและไม่มีทั้งโฉนด เพราะอะไร เพราะมัน หายหมด

โดยข้อเท็จจริง โดยข้อเท็จจริงสิ่งใดที่มันเกิดขึ้น สิ่งใดที่มันมีอยู่จริง มันก็ต้องมีข้อเท็จจริง ของมัน

นี่เหมือนกัน ที่เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา อยู่ดีๆ ขึ้นมามันก็โฉนดหาย ก็ไปแฉ่งความ แล้ว ที่ดินเขามาครอบครอง ปรปักษ์เขายึดที่ดินของเราไป ก็ต้องมีการฟ้องร้อง มีการยึดเอาที่ดินของ ตัวเองคืน

เห็นใหม่ โลกกับธรรม สิ่งที่เป็นโลกมันก็เป็นเรื่องทางโลกนะ มันทางโลกมันต้องสมมุติของมันถูกต้องชอบธรรมทางกฎหมาย ถูกต้องชอบธรรมต้องข้อเท็จจริง นั้นทางโลก

แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เวลาฝึกหัดที่เป็นข้อเท็จจริงของเราขึ้นมา มันจะเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาจากใจของตนมากน้อยขนาดไหน ถ้าจากใจของตนมากน้อยขนาดไหน เริ่มต้นเราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา นี่เป็นอริยทรัพย์ เป็นอริยทรัพย์ของบุคคลคนนั้น ถ้าเป็นของบุคคลคนนั้นขึ้นมา คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ อยู่นี่ไง คนเราเกิดมามีกายกับใจๆ ขึ้นมา เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันฝึกหัดทางโลกมันก็ฝึกหัด เห็นใหม่ จริงตามสมมุติ

เราเกิดเป็นคน มีพ่อแม่แม่ นี่เวลาเกิดมาเป็นมนุษย์ไง มนุษย์มีกายกับใจๆ มีการศึกษามากน้อยขนาดไหน ถ้ามีการศึกษามากน้อยขนาดไหน มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เวลามันศึกษาขึ้นมาแล้วบางคนไม่เชื่อเลย ไม่เชื่อเพราะเกิดทิฏฐิ ทิฏฐิมานะ ทิฏฐิมานะตามแต่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลคนนั้น แต่ถ้าเมื่อไหร่เขามีความทุกข์ใจ เขาเกิดความทุกข์กระทบจิตใจของเขา แล้วถ้าเขาแสวงหาของเขาละ

เกิดความทุกข์แล้วแสวงหาทางออก หาทางออกไม่ได้ ไม่มีหรอก

ทางที่ออกจากทุกข์มีเฉพาะในพระพุทธศาสนานี้เท่านั้น

แล้วในพระพุทธศาสนา ก็เกิดจากพระปฏิบัติๆ พระที่ศึกษาค้นคว้ามาแล้วในภาคปริยัติ โดยการศึกษานั้น ทางธรรมและวินัยนั้นก็สอนไว้ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ แล้วถ้ามันฝึกหัด มันศึกษามาแล้วมันก็เข้าใจธรรมะตามข้อเท็จจริงของทางโลก แล้วมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหนที่จะฝึกหัดให้มันเกิดขึ้นตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตน

ถ้าฝึกหัดค้นคว้าตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนให้ได้ ทำความสงบของใจเข้ามาก่อนให้ได้

แต่ปริยัติ ปฏิบัติไฉน เวลามันยึดมั่นถือมั่นสติปัญญาของคนที่ศึกษามาแล้ว ศील สมาธิ ปัญญา ศील สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เราศึกษาค้นคว้านี้ ปัญญาที่เราเล่าเรียนนี้ ปัญญาที่เรามาตริกันในธรรมนี้ มันเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นผลไปหมดเลย

นี่ไง ไฉนเวลานี้ฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามีอำนาจวาสนา เวลามันตริกันในธรรมๆ ขึ้นมา มันเกิดอะไรขึ้นมาๆ มันจะบอกว่า กิเลสมันหล่นหาย กิเลสมันหล่นหาย นี่ตามข้อเท็จจริงที่ฝึกหัดปฏิบัตินะ

แต่ถ้าพวกแข่งหน้าแข่งหลัง แข่งหน้าแข่งหลังมันสร้างภาพ มันตั้งใจทำให้อย่างนั้นเลย แล้วก็คิดให้เป็นสูตรอย่างนั้นมา แล้วคิดให้เป็นสูตรอย่างนั้นมาแล้วจะทำให้เป็นตามความจริงของตนมันไม่มีเหตุไม่มีผล มันก็เป็นกิเลสหล่นหาย เพราะมันขาดเหตุและปัจจัย เหตุและปัจจัยในการฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น สิ่งที่เกิดขึ้นๆ เราเข้าใจไม่ถึงไง

ครูบาอาจารย์ท่านบอก พวกนี้มันเข้าใจไม่ถึงธรรม

เข้าใจไม่ถึงธรรมๆ มันทำความสงบของใจของตนเองไม่ได้เอง ถ้าทำความสงบของใจของตนเองไม่ได้เอง หรือทำความสงบของใจมันมีวุฒิภาวะอย่างนั้น มีความอยากอย่างนั้น แล้วมันเข้าสู่ตนไม่ได้

ทั้งๆ ที่เรามีศรัทธาณะ เรามีศรัทธา เรามีศรัทธาออกศึกษาออกค้นคว้าเพื่อจะให้เกิดข้อเท็จจริงนั้น ถ้าเกิดข้อเท็จจริง มันเป็นข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงๆ แล้วข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคลไฉน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะ เวลาพระโมคคัลลานะท่านก็สอนไปอย่างหนึ่ง เวลาพระสารีบุตร ติวัวกระทบคราด ก็สอนไปอีกอย่างหนึ่ง อีกอย่างหนึ่งๆ เพราะอะไร เพราะให้มันตรงกับจริตตรงกับนิสัย ตรงกับกิเลสของตนที่มันซับซ้อนมา มันเป็นพันธุกรรมของจิตๆ

มันไม่มีใครรู้หรือกว่าทำอย่างไรแล้วจะเข้าไปสู่ข้อเท็จจริงนั้น จะเข้าไปเห็นหน้ากิเลสในหัวใจของตนนั้น แล้วถ้ากิเลสมันซับซ้อน ทำสิ่งใดแล้วถ้ามันสงบระงับของเรา มันแค่สงบนะ มันเป็นสมาธิขึ้นมาไม่ได้ มันแค่สงบ ทำความสงบบ่อยครั้งเข้า ทำความสงบบ่อยครั้งเข้า ทำความสงบบ่อยครั้งเข้าจนจิตเป็นสัมมาสมาธิ

เวลาทำความสงบของใจของแต่ละขั้นแต่ละตอน มันก็มีเหตุ มีสิ่งออก มันจะไปรู้จะไปเห็น สิ่งใด นั่นแหละคือบุญและบาปของตน ตนได้สร้างมาทั้งนั้น เพราะตนได้สร้างมา บุญและบาปของตน บุญและบาปของตนมันเป็นข้อเท็จจริง เป็นวิทยาศาสตร์ เป็นข้อเท็จจริงเป็นวิทยาศาสตร์อยู่กับจิตของตน

แต่เวลาเราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับบ้าง ใจมีกำลังบ้าง ใจเวลา มันออกรู้ ใจมันออกรู้มันแตกต่างกับความรู้สึกปกติของเรา

ความรู้ปกติของเรามันคือโลกๆ มันก็รู้โดยอายตนะ รู้โดยความรู้ ใครมีความรู้มากน้อยขนาดไหน ถ้าไม่มีองค์ความรู้ มันก็ไม่ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้มันคืออะไร

แต่เวลาเราศึกษาเป็นภาคปริยัติ เวลานั้นกรรมโท กรรมตรี กรรมเอกศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๓ เล่ม ๒ เล่ม ๓ เล่ม ๔ มันเริ่มต้นอย่างไร มันเข้าใจธรรมะอย่างไร นั่นมันคือขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่สักจะความจริงของเรา

เวลามันออกรู้ๆ ออกรู้มันส่งออกไปตามนั้น ถ้ามันเท่าทันขึ้นมาละ ออกรู้มันก็คือเรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดา เรื่องธรรมดาที่จิตเป็นธาตุรู้ สิ่งที่ถูกรู้ มันก็รู้ของมันอยู่อย่างนั้น

แต่ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั้นคือเรื่องหนึ่ง นี่ภาคปริยัติ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลามันเกิดขึ้น วุฒิภาวะองค์ความรู้มันจะเกิดขึ้น เวลาเกิดขึ้นขึ้นมาเราหลงไหลไปกับมันไป แล้วถ้าไม่มีวิชา มันก็เข้าใจของมันไป “กิเลสมันหล่นหาย กิเลสมันหายไป แล้ว เรามีคุณธรรมขึ้นมา เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา”

จริงหรือ

ถ้าตามข้อเท็จจริงๆ ถ้าสิ่งที่พิสูจน์นะ พิสูจน์คือว่าเขาข้อเท็จจริง ใครรู้ ถ้าใครรู้ๆ รู้สิ่งนี้คือรู้ตามจิตนิสัย รู้ตามอำนาจวาสนาของโลก แล้วกิเลสมันก็บังเงา กิเลสมันก็ซับซ้อน มันก็รับรองความรู้มันนั่น แล้วเราก็เชื่อตามสิ่งนั้นไป

แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา ไม่เชื่อ ไม่เชื่อ ไม่เชื่อก็ทดสอบ

แค่ทำความสงบของใจนี้แหละ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ บริกรรมพุทโธๆ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามีสติมีปัญญาเข้ามา มีสติมีปัญญาของเรา พยายามกระทำของเรา ผลมันเกิดขึ้น หยุดคิดหยุดคิดแล้วทำไมคิดอีกล่ะ พุทโธๆ จิตมันสงบบ้าง สงบบ้างแล้วทำไมมันไม่ต่อเนื่องไปล่ะ แล้วสงบบ้าง สงบนี้ทำไมไม่อยู่กับเราตลอดไปล่ะ

มันมีสติมีปัญญา มันศึกษาค้นคว้าอย่างนี้ไง ถ้ามีสติมีปัญญาค้นคว้าอย่างนี้

ถ้าเราทำแล้วมันอีลุ่ยฉุยแฉก อดนอน ฝอนอาหาร

ความเพียร มนุษย์จะล่องพ้นทุกข์ด้วยความเพียร

คนที่เขาอยู่ทางโลก เขาทำมาหากินของเขาด้วยสติด้วยปัญญาของเขา คิงานของเขา ทำวิชาชีพของเขาประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา นั่นมันก็เป็นวิชาชีพทางโลก

แต่ถ้าจิตเราพุทโธๆ ถ้ามันสงบ นี่ไง อริยทรัพย์ ทรัพย์ที่จิตมันรู้ จิตมันได้สัมผัสใจ จิตตภาวนาๆ ถ้าจิตมันสงบระงับแล้วทำไมเราทำอย่างนี้อีกไม่ได้

ถ้าเราเป็นพระกรรมฐาน เราเป็นพระปฏิบัติ เอาแค่เราสงบสุข ถ้าจิตมันเท่าทัน มันจะมีสงบสุขของมัน แล้วความสงบสุขของมัน มันเคยทำได้ครั้งหนึ่งแล้วลืมไปอีก ๑๐ ปี ๒๐ ปียังทำอีกไม่ได้เลย

แต่ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติให้มันเป็นเรื่องเป็นน้ำขึ้นมา เราก็ต้องฝึกหัดปฏิบัติให้ตามข้อเท็จจริงนี้ ถ้าตามข้อเท็จจริงนี้ พอจิตมันมีกำลังของมันบ้าง ที่มันออกรับรู้ แล้วเราก็จินตนาการตามแต่ผลกระทบที่จิตเกิดขึ้น เวลากิเลสมันซนมานะ กิเลสหล่นหาย

กิเลสตัวมันเองมันก็เป็นกิเลส ถ้ามันเป็นมาร เป็นมารก็เป็นอวิชา ถ้าเป็นลูกสาวของมาร มันก็เป็นความโลภ ความโกรธ ความหลง

โลกอะไร หลงอะไร โกรธอะไร เวลาสิ่งที่กระทบกระเทือน นี่มันเป็นกิเลสทั้งนั้นนะ

แต่เวลาเราทำความสงบของใจ เรามีกำลังของเราขึ้นมามากขึ้นมาน้อย มันพลิกแพลงว่า กิเลสหล่นหายหมดแล้ว กิเลสมันไปแล้ว

มันมีอะไรเป็นเหตุเป็นผล มันมีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วก็หาเหตุผลโดยข้างๆ คุณ ไม่มีเหตุผลให้มันเป็นธรรมขึ้นมาได้เลย

ฟังหลวงปู่มั่น ฟังหลวงปู่เสาร์ ฟังครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรมดี มันมาอย่างไร

เริ่มต้นจากเกิดเป็นมนุษย์ เกิดจากเวรจากกรรม แล้วมีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธศาสนา มีความเชื่อที่ถึงกับออกบวชเป็นพระ แล้วออกไปศึกษาค้นคว้า ออกไปภาคเล่าเรียนมา อย่างหลวงตา ๗ ปี แล้วตั้งสัจจะว่าจะกลับมาฝึกหัดปฏิบัติใจ จบมาเป็นมหา ทางวิชาการมันพร้อมอยู่แล้ว ใจเวลามาปฏิบัติขึ้นมามันยิ่งลำบากเข้าไปใหญ่ ศึกษาค้นคว้ามาแล้ว เวลาจิตมันเสื่อมๆ ไปหาหลวงปู่มั่นเพราะจิตเสื่อม

มหา มาหาอะไร ถ้ามาหาธรรมะ ไม่อยู่ในตำรา ภาคทฤษฎี ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมบูรณแบบในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ธรรมและวินัยเป็นกิริยา เป็นวิธีการฝึกหัดปฏิบัติเท่านั้น ถ้าเราถอดวิธีการ กอดพฤติกรรมในการปฏิบัติ นั้น แล้วเราก็สร้างจินตนาการของเราว่าเรารู้เราเห็นอย่างนั้น นั่นนะกิเลสมันหล่นหายไปแล้วเวลากิเลสหล่นหาย แต่มีสัจจะมีความจริงขึ้นมา ไม่เชื่อความรู้ของตนใจ

เวลาไปหาหลวงปู่มั่นใจ

มหา มหามาอะไร มาหาบรรคผลนิพพานใจใหม่ ไม่ได้อยู่ในตำรา ไม่ได้อยู่ในจินตนาการของใคร ไม่ได้อยู่ในวัตถุใดๆ ทั้งสิ้น อยู่ในหัวใจของสัตว์โลก อยู่ในหัวใจของท่าน แต่ท่านยังค้นหา มันไม่เจอใจ

ฉะนั้น เวลาจิตมันเสื่อมๆ ไม่ต้องไปคิดไปจินตนาการใดๆ ทั้งสิ้น ให้ระลึกพุทโธๆ ไว้

จิตนี้เหมือนเด็กน้อยที่มันกิเลสมันหล่นหาย แล้วมันหลอกมันลวง แล้วมันก็ปลิ้นมันก็ปล้อน มันก็ทุกข์มันก็ยาก มันก็จินตนาการมันตลอดไปจนมันหาทางออกไม่ได้ แล้วยิ่งทำไป เวลามันเสื่อมนะ มันฟื้นฟื้นขึ้นมาไม่ได้ มันฟื้นฟื้นขึ้นมาไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันหยาบ มันขาดสติ มันขาดไปไกลเลยละ

ฉะนั้น เวลาท่านเล่าให้ฟังเอง ฉะนั้น เวลาเริ่มต้นขึ้นมา เวลากลับมาพุทโธๆ ออกมันแทบระเบิด เพราะฝึกหัดมาข้างต้น กำหนดรู้เฉยๆ ใจ เพราะไปเรียนจบมหามานี้ใจ

แต่เดิมาก็พุทโธมาก่อนนี่แหละ บวชกับอุปัชฌาย์ เห็นอุปัชฌาย์เดินจงกรมก็ไปศึกษากับอุปัชฌาย์ นั้นนะกรรมฐาน เอาตามข้อเท็จจริง แล้วเรียนไป ๗ ปี แล้วก็ฝึกหัดปฏิบัติไปด้วย ท่านบอกเป็นได้ ๓ หน ๗ ปีเป็นได้ ๓ ครั้ง เป็นได้ ๓ ครั้งเพราะมันเป็นข้อเท็จจริง

เพราะกลับมาทบทวนฟื้นฟูแล้ว แล้วกลับมาฝึกหัดปฏิบัติ มันถึงเข้าใจความที่พุทโธๆ แล้วเป็นสมาธิได้ ๓ ครั้ง นั้นนะคือข้อเท็จจริง นั้นนะคือเหตุคือผล

แต่เพราะว่าอะไร เพราะว่าเวลาฝึกหัดปฏิบัติไปแล้ว ไปศึกษาค้นคว้ามาแล้วมีสติมีปัญญาขึ้นมา กำหนดรู้เฉยๆ มันก็เป็นสมาธิได้เหมือนกัน เพราะมันกั้นเรื่องอาภรณ์ในพรรษาแรก แต่มันเสื่อม เสื่อมแล้ว เพราะว่าไม่มีคำบริกรรม ไม่มีการกระทำ

เหมือนกับทางโลก สุขภาพกาย เวลาเขาออกกำลังกาย เดินก็ได้ วิ่งก็ได้ ออกกำลังกายโดยพิถีพิถันต่างๆ ยกของหนักอะไรได้ทั้งนั้นนะ แต่ชอบอย่างไร เอาอย่างใด มันต้องมีเหตุมีผลของมันสิ

นี่ก็เหมือนกัน มันขาดคำบริกรรม ก็กำหนดรู้เฉยๆ ใจ พอกำหนดรู้เฉยๆ มันมีสติ เพราะมีการศึกษามา มันก็เป็นของมันได้เหมือนกัน เป็นของมันได้ แต่ถึงเวลาแล้วเสื่อมหมดเลย

แล้วเอาข้อเท็จจริงว่า เรียนมากำหนดพุทโธๆ ๗ ปี เป็นสมาธิ ๓ หน นั้นเป็นสมาธิโดยสัมมาสมาธิ ใจรู้เฉยๆ รู้เฉยๆ มันขาดสติ มันไม่มีใครคุ้มครองดูแลมัน เวลามันเสื่อมเอาคืนไม่ได้ เพราะไม่มีคำบริกรรม ไม่มีการกระทำ เหมือนกับการออกกำลังกายด้วยสุขภาพกาย

สุขภาพจิต พระกรรมฐานๆ ศึกษาค้นคว้า ศึกษา มา จะมีอำนาจวาสนามากน้อย จะจบ ๙ ประโยคขนาดไหน นั่นมันเป็นภาคทฤษฎีเท่านั้น นั่นมันข้อเท็จจริง นั่นเป็นการทรงจำธรรมวินัย ทั้งนั้น นั่นเป็นภาคทฤษฎีทั้งนั้น ความเป็นสัมมาสมาธิมันยังไม่เกิดขึ้นไง

เวลาเกิดขึ้นๆ นะ กลับมาพุทโธๆ ๓ วันแรกอกแทบระเบิด เวลาพุทโธๆ จนมันกลับของมันมา เออ! จริงตามที่หลวงปู่มั่นท่านสอนจริงๆ เวลาท่านสอนจริงๆ นะ ต่อไปนี้จะเริ่มต้นเอาจริงเอาจัง ตามข้อเท็จจริงนั้น ตามข้อเท็จจริงนั้น เวลาฝึกหัดปฏิบัติไป บุคคลคนที่ ๑ คู่ ๒ คู่ ๓ คู่ที่ ๔ จนถึงที่สุด แห่งทุกชั้นนะ สิ่งที่เราเรียนมาเป็นมหานั่นนะ มันก็เลยเป็นการขยายความ เป็นการเผยแผ่ธรรมโดยมี คุณภาพโดยข้อเท็จจริง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราจะเอาความจริงของเรา ถ้าเอาความจริงของเรา เราต้องมีนวัตกรรม มีการกระทำให้จิตมันทำให้จิตมันตื่นตัว แล้วมันทำตัวของมันเองตามความเป็นจริง ถ้าใช้ปัญญาๆ มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันมีบาทมีฐานของมัน

ไม่ใช่ปล่อยให้กิลเลสท์นหาย เป็นจินตนาการของตัวเองไปไม่มีขอบเขต แล้วก็ให้คะแนนตัวเองของตัวเองไป แล้วสุดท้ายแล้ว สุดท้ายนะ เวลามันเสื่อม เวลามันจับต้นชนปลายไม่ได้ สัญญา เอาสมบัติเก่ามาขาย อ้างอิงธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่สอดคล้อง ไม่ต่อเนื่องกัน ไม่มีที่ไปที่ไปตามข้อเท็จจริงนั้น ไม่แปลกใจบ้างเลยหรือ แต่ถ้ามันหน้าด้าน มันก็ถูไถไปของมันอย่างนั้น ถ้ามันด้าน มันถูไถไปของมันอย่างนั้น ผู้รู้เขามี ผู้รู้เขามี เขาเห็นแล้วสังเวช

ถ้ามันสังเวชขึ้นมา เห็นไหม คุณสมบัติสิ เราอยู่ทางโลก เวลาคนที่ไม่มีบ้านๆ เวลาเขาไปเช่าบ้านอยู่ นั่นเป็นการเช่า เป็นการเช่า มันสัญญาเช่า สัญญาเช่ามันก็มีสัญญาของมันนะ แต่เป็นบ้านเราหรือเปล่า แต่เราก็มีสิทธิ์อยู่นะ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นผู้ชี้ เป็นผู้ชี้ทางให้เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ให้ก็ก่อร่างสร้างบ้านของเราขึ้นมา

แต่เราไม่มีอำนาจวาสนา เราก็ศึกษาภาคปริยัติ เช้าบ้าน มันเป็นสัญญาเช่า ของเช่าไม่ใช่ของจริง แล้วถ้ามีอำนาจวาสนา ของยืม เรายืมเขามา ยืมเขามา เห็นไหม

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาทำความสงบของใจเข้ามา เวลาฝึกหัดปฏิบัติใช้สติใช้ปัญญา สติ สมาธิ ปัญญา เกิดมรรคเกิดผลขึ้นมา พ้นจากความเป็นหนี้

เวลาคนเกิดมา กุศลลา อกุศลลา อกุศลลา อกุศลลา ทำคุณงามความดีมา ทำคุณงามความดี พระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย สร้างแต่คุณงามความดีมาทั้งนั้น สิ่งที่เราสร้างคุณงามความดี คุณงามความดีแล้วฝึกหัดปฏิบัติต่อเนื่องๆ ของเราไป สิ่งนี้มันเป็นอำนาจวาสนาของคน

แต่วาสนาของเราปานกลาง เราก็ศึกษาของเรา เราก็ค้นคว้าของเราขึ้นมา แล้วถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็นข้อเท็จจริง มันเป็นการเช่าและการยืมทั้งนั้นนะ มันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงๆ เห็นไหม เวลาพระสารีบุตรไป ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อ เพราะความเชื่อคือศรัทธา ศรัทธาความเชื่อทำให้ศึกษาค้นคว้าแล้วพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นตามความเป็นจริงจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แบบพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ถึงที่สุดแล้วไม่ใช่เช่า ไม่ใช่ยืม

เวลาเช่า เวลายืมขึ้นมา มันก็อาศัย เห็นไหม ขณะที่ฝึกหัดปฏิบัติยังไม่ได้ก็อาศัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคุ้มครองดูแลมาทั้งนั้นนะ ปฏิบัติสิ่งใดไม่ได้ก็คอยฟังธรรมๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจับประเด็นของเราให้ได้ แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นสมบัติของตน

ถ้าเป็นสมบัติของตน รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ถ้าเป็นภาวนามยปัญญาของเราด้วยมันยังเกิดความมหัศจรรย์ในตัวของเราเอง ถ้ามันเกิดความมหัศจรรย์ในตัวของเราเอง ถ้าจิตสงบตามความเป็นจริงยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือเห็นกิเลส

ถ้ามันไม่เห็นกิเลส มันเป็นคนคลุ้มที่ ๑ ไม่ได้ มันเป็นมารพริกมารเพลง มารให้ผล แล้วเราเอาธรรมไป มันมีสมุทัยเจือปนไป

สัมมาสมาธิ ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามาเป็นสัมมาสมาธิ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันมีสมาธิชอบ มีคำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปมันก็จะ เป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา มรรคผลขึ้นมา เวลามันเป็นปัญญาขึ้นมามันจะต่างกับสัญญา

เวลามันเป็นปัญญาขึ้นมา สิ่งที่มีมันเป็นภาวะรุ่งรังในหัวใจของตนมันหลุด วางๆ วางๆ มันแปลกมาก มันวางของมัน แต่ความแปลกประหลาดความมหัศจรรย์ สัพพะ ธมฺมา อนตฺตา มันเป็นอนัตตา เป็นของชั่วคราวเท่านั้น

ถ้าของชั่วคราวเท่านั้น เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมีความชำนาญของเรา นี่ตามข้อเท็จจริงในขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ เราทำได้ทันทีเลย ถ้าทำความสงบของใจมีกำลังแล้วเราปล่อย มันจะเข้าสู่ปัญญาทันที

เข้าสู่ปัญญาทันที เพราะเวลาจิตสงบแล้วถ้ามันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง มันเห็นกิเลสตั้งแต่ตอนนั้นแหละ เห็นกิเลส แต่ชำระมันไม่ได้หรอก

ครูบาอาจารย์ที่ท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาะ ของในโลกนี้ที่เป็นของที่เหนียวแน่น ไม่มีสิ่งใดเหนียวแน่นเท่ากับแก่นของกิเลส กิเลสนี้เหนียวแน่นเพราะมันยึดมันครองหัวใจอยู่ได้อำนาจของมารไม่มีต้นไม่มีปลาย

มันเป็นปัจจุบันนี้เท่านั้นที่เรามีศรัทธาในพระพุทธานุภาพ แล้วเรามาเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา ใ้มนูกิเลส ใ้มนูกิเลส ก็ไม่เคยรู้เคยเห็นมันทั้งสิ้น เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา กิเลสมันหลอกมันล่อ กิเลสมันพลิกมันแพลง ทุกข์เจียนตาย

เวลาจิตมันสงบขึ้นมาะ ทำความสงบของใจเข้ามา จิตสงบ กำปั่นทุบดิน พุทโธๆ ไม่ต้องไปชำระล้างกิเลสอะไรทั้งสิ้น ไม่ต้องไปสนใจใดๆ ทั้งสิ้น ต้องการความสงบสุขเท่านั้น

เวลาเราเกิดเป็นปุถุชนคนหนาใจ หนาไปด้วยความยึดมั่นถือมั่น หนาไปด้วยความรู้สึกรู้สึกคิด หนาไปด้วยตัวตนของตนทั้งสิ้นนะ เวลาฝึกหัดปฏิบัติมันก็ยึดมั่นถือมั่นหนาของมันไปนี่แหละ แต่เราก็ทำของเราไปตามข้อเท็จจริงนั้น

ถ้าตามข้อเท็จจริงนั้น หายใจเข้านี้พุท หายใจออกนี้โก ถ้ามันเป็นสติปัญญา ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง เราเฝ้าดู สติปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิ สติปัญญาที่กำหนดความรู้สึกนึกคิด กำหนดสัญญาอารมณ์ที่มันเกิดขึ้น รู้เท่ามันให้ได้

รู้เท่ามันให้ได้ รู้เท่ามันให้ได้ตามข้อเท็จจริงนั้น มันต้องหยุดคิดแน่นอน หยุดคิดแล้วทำ
อย่างไรต่อ หยุดคิดแล้วมันก็คิดต่อ แล้วสืบต่อไปไม่ได้ ถ้ามันหยุดคิดแล้วเราก็อาศัยคำบริกรรม นว
กรรมคือจิตมันทำงาน ให้มีการกระทำของมันขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงของมัน

ถ้ามันคิดอีก คิดอีกเราก็ใช้ปัญญาไล่กับมันไปอีก มันจะรู้มันจะเห็นของมัน รู้เห็นนี้เป็น
ข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงทำเป็น ชำนาญในวสี ชำนาญในวสีแล้ว ที่ว่าจิตเจริญแล้วเสื่อมๆ ถ้ามัน
ชำนาญในวสี มีการชำนาญในการทำ มันจะเสื่อมไปไหน

เสื่อม มันเสื่อมแน่นอน มันต้องเสื่อมก่อน ให้เราฝึกหัดปฏิบัติจนรักษามาตรฐานได้

ถ้ารักษามาตรฐาน มันก็เป็นสัมมาสมาธิที่มีความเสถียร มีความเสถียรคือมันต่อเนื่อง ถ้า
มันเสถียรแล้ว เราจะเริ่มฝึกหัดทำงานของเราบนสมถกรรมฐาน มันก็เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นได้

แต่ถ้ามันไม่เสถียร มันก็เป็นกิลเลสหล่นหายไง ใ้โน้นก็ได้ ใ้นี้ก็ได้ ตามแต่ความพอใจของตน
แล้วเป็นอุปทานหมู่ ก็คิดเป็นสูตร สูตรทฤษฎีที่ว่าจะทำอย่างนี้แล้วมันจะสงบ

จริงหรือ

ฝึกทหารนะ เขามีระเบียบวินัยของเขา ฝึกทหารนะ มันยังมีเหล่า มีกอง จะเป็นทหารราบ จะ
เป็นรถถัง จะเป็นทหารม้า จะเป็นจู่โจม มันยังมีเหล่า

นี่เหมือนกัน เวลาที่เรากำหนดแล้วมันจะมีมาตรฐานเดียวกัน มันเป็นไปไม่ได้หรอก ฉะนั้น
เวลาแกงหม้อใหญ่ หลวงตาท่านใช้คำว่า “แกงหม้อใหญ่”

เวลาเทศน์ว่าการแกงหม้อใหญ่ คือด้วยอำนาจวาสนาของผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ แล้วถ้าฝึกหัด
ปฏิบัติมีมาตรฐานแล้วเริ่มแกงหม้อกลาง แกงหม้อเล็ก แกงหม้อเล็กก็ตรงเข้าสู่จิตดวงนั้น

เวลาแก้ปัญหา แก้ปัญหาเฉพาะ เฉพาะตนเลย ตัวเองมีจิตมีนิสัยอย่างไร ทำอย่างไร จริต
นิสัยคืออำนาจวาสนาจากภายนอก ไม่มีปัญหา ทำตามจิตนิสัย ทำตามข้อเท็จจริงนั้น แต่สงบจริง
หรือเปล่า นี่หม้อเล็กแล้ว

ถ้าขณิกสมาธิ อุปาจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ แล้วถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติที่มันเป็นข้อเท็จจริงนั้น เขาจะชำนาญในวิธีของเขา แล้วชำนาญในวิธีของเขา เขาทำความสงบให้เป็นมาตรฐาน แล้วมีความชำนาญแล้วมันจะทำความเสถียรของมัน แล้วถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม พอมันปล่อยจากสมาธิ มันจะเข้าสู่ปัญญา เวลาเข้าสู่ปัญญา ปัญญาจะหมุน

ปัญญาอบรมสมาธิเป็นปัญญาที่มันเกิดเองโดยธรรมชาติ ปัญญาที่มันเป็นข้อเท็จจริงนั้น แต่เวลาจิตสงบแล้ว ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา มันอาศัยความสงบ ความสมถกรรมฐาน อาศัยความสงบระงับเป็นพื้นฐาน อาศัยความเสถียรของใจนั้น เวลามันเข้าไปพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม

กาย เวทนา จิต ธรรม เพราะอะไร ทำไมต้องพิจารณามัน

อ้าว! ก็มันมีสมุทัย มีต้นหาความทะยานอยาก มีความต้องการ มีการยึดมั่นถือมั่นนั้นไง

แล้วความยึดมั่นถือมั่นมันอยู่ไหน ยึดมั่นถือมั่นอย่างไร

ความยึดมั่นถือมั่น สมุทัย ต้นหาความทะยานอยาก ต้นหาความทะยานอยากเห็นใหม่ ถ้าเป็นกิเลสๆ มันมีอวิชชา มีพ่อของมัน มันมีลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง

หลง โลก โกรธ เวลาพิจารณาไปแล้วไม่พอใจ มีแต่ความเร่าร้อน มีแต่ความผูกโกรธ ถ้ามันเป็นความลุ่มหลง “โอ้ย! มันเป็นอย่างนี้” มันเป็นก็กิเลสหล่นหายไง มันเป็น มันเป็นอย่างนี้

แต่ถ้าเราใช้สติปัญญาของเรา มันจับของมันแล้วพิจารณา แล้วมันเห็นกิเลส กิเลสคือสังโยชน์ที่มันเครื่องร้อยรัดนั้นไว้ พิจารณาไปแล้วมันปล่อย พิจารณาแล้วมันปล่อย

มันไม่ได้ปล่อยที่กรรมกำลงั้นนะ มันปล่อยเพราะเป็นภาวนามยปัญญา มันปล่อยเพราะว่ามันเป็นมรรค ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ

ชอบจากใคร

ชอบจากจิตที่เป็นสัมมาสมาธิ จิตที่มีอำนาจวาสนา จิตที่มันมีความเพียรชอบ มีการกระทำที่มันถูกต้องชอบธรรมขึ้นมา ความชอบธรรมขึ้นมา เห็นใหม่

ไอ้พวกแข่งหน้าแข่งหลังๆ มันมากมายมหาศาล กิเลสหล่นหายทั้งนั้น ไม่มีเหตุไม่มีผลอะไร ขึ้นมาเป็นขึ้นเป็นอัน

ไอ้พวกที่เดินตามๆ ที่มันพยายามกระทำอยู่นั้นไง หลวงปู่มันท่านพยากรณ์ในวงกรรมฐานของท่าน แล้วในวงกรรมฐานของท่าน เราทำของเรา เราจะเป็นใคร เราจะเทียบเคียงกับใคร

ใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา มันอยู่ที่วาสนาของเรา เรามีวาสนาหรือไม่

ถ้าไม่มีวาสนา เห็นใหม่ เวลาวงกรรมฐานเฟื่องฟูขึ้นมา ไอ้โฮ! มันเป็นกระแส จัดพิธีกรรมนั่งสมาธิ พิธีกรรมปฏิบัติ จัดพิธีกรรม ศูนยปฏิบัติ ศูนยร้อยแปดพันเก้า แล้วก็ทำกันพอเป็นพิธี อย่างนี้หรือจะแก้กิเลส แค่พิธีกรรม

พิธีกรรม วัฒนธรรม เวลาเร่งรีบทำบุญกุศล ไอ้โฮ! คนนี้เพียบพร้อมไปหมดเลย เวลาเสร็จแล้วก็เหลือแต่ขยะ ผู้ที่อยู่วัดๆ นั้นต้องเก็บต้องกวาด ต้องพิจารณาร้อยแปดพันเก้า นี่ผลของมันไง

แต่เวลาปฏิบัติ เราคนเดียว หัวใจดวงนี้ หัวใจเราต่างหาก ถ้าหัวใจมีการกระทำของมันขึ้นมา มีการกระทำขึ้นมา ให้พยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มีความสงบสุขขึ้นมาของใจของตน ชำนาญในวิธีๆ คือความสงบสุขแล้วมันเสถียร เวลามันเสถียร มันมีกำลังแล้วนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นสติปัญญาฐาน ๔

ถ้ามันมีอำนาจวาสนานะ เห็นใหม่ คุณสิ เวลา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขยนั้นไง วาสนาของคนมากน้อยขนาดไหน ถ้าวาสนามันมีข้อเท็จจริงของมัน มันจะรู้เห็นได้ คำว่า “รู้เห็น” นั่นคือรู้เห็นกิเลส จิตสงบแล้วเห็นสติปัญญาฐาน ๔ ตามความเป็นจริง

เห็นสติปัญญาฐาน ๔ ตามความเป็นจริง จะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม กาย เวทนา จิต ธรรม สติปัญญาฐาน ๔ นั้นมันมีตัดหาความทะยานอยาก มันมีกิเลสผูกพันมาเป็นข้อเท็จจริง

มันเหมือนจิตของตน มันเหมือนสัมผัส สัมผัสมีเปลือกสัมผัส มีเนื้อสัมผัส มีน้ำสัมผัส มีเปลือกเป็นชั้นเป็นตอนของมันเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป

มันเปลือกสัมผัสๆ มันจับแล้วมันต้องโดน เพราะจิตที่มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันสมบุรณ์แบบเหมือนผลสัมผัส ผลสัมผัสๆ นั่นนะ ผลสัมผัสมันจะเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเพราะมันสมบุรณ์แบบของมัน ฉะนั้น ปอกเปลือกแล้ว เวลาเปลือกมันปอกออกไปแล้วมันมีเนื้อสัมผัส เนื้อสัมผัสกับเปลือกสัมผัสมันแตกต่างกัน

จิต จิตที่พิจารณาแล้วถ้ามันสำรอกมันคายออกไป มันสำรอกมันคายด้วยกาย ด้วยเวทนา ด้วยจิต ด้วยธรรม ด้วยการพิจารณาโดยแนวทางสติปัฏฐาน ๔ โดยที่จิตมันสงบ มันจะรู้จะเห็นของอำนาจวาสนาของจิตแต่ละดวง พิจารณากายก็ได้ พิจารณาเวทนาจึงได้ พิจารณาธรรมก็ได้ พิจารณาจิตก็ได้

การพิจารณากายๆ ต้องเป็นพิจารณากายๆ พิจารณาอย่างอื่นมันจะไม่ได้ แต่ความจริงมันจะรู้มันจะเห็นอย่างไร

ด้วยวาสนาของคน เจโตวิมุตติๆ ถ้ามันเห็นกาย มันเห็นกาย เห็นไหม เห็นกายก็เห็นธาตุ ธาตุ ๔ เห็นธาตุ ๔ เวลาเห็นธาตุ ๔ มันพิจารณา พิจารณาไปให้มันเป็นไตรลักษณ์ขึ้นไป มันแปรสภาพของมัน จะช้าหรือจะเร็ว จะมหัศจรรย์พันลึกขนาดไหนมันอยู่ที่กิลีสหยาบกิลีสหนา มันอยู่ที่วาสนาที่เราจะจับต้องสิ่งใด

แล้วมันพิจารณาไปถ้ามันปล่อย ครูบาอาจารย์ที่ท่านฟังๆ อยู่ ท่านรอผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาตามข้อเท็จจริงนั้น

ครูบาอาจารย์มากมายมหาศาลเวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติมาพูด มันเป็นเบสิก มันเป็นพื้นฐาน

โดยปัจจุบันนี้เวลาในทางวิทยาศาสตร์มันเจริญขึ้น ทางวิชาการมันเจริญขึ้น ทุกคนๆ ก็ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทุกคนๆ ก็หาความสุขจากนามธรรมข้อเท็จจริงในจิตของตนให้ได้ ก็พยายาม

จะเข้ามาในพระพุทธศาสนา ว่าพระพุทธศาสนาสอนเรื่องทำสมาธิ พระพุทธศาสนาสอนเรื่อง
วิปัสสนา

พระพุทธศาสนาเวลาทำไป แต่พระพุทธศาสนาของใคร

ดูสิ นิกายต่างๆ ในกลุ่มก้อนของฝ่ายปฏิบัติ เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติ
ท่านรู้ของท่านอยู่แล้ว ท่านถึงวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ให้เป็นแนวทาง เพราะอะไร

เพราะท่านฝึกหัดลูกศิษย์ลูกหาของท่านเป็นพระอรหันต์มากมาย แล้วพระอรหันต์มากมาย
ขนาดไหน มันจะเหมือนกันทุกองค์มันเป็นไปได้อย่างไร เวลาของท่านๆ ขึ้นมามันยังพลิกแพลง
มหัศจรรย์ขนาดไหน ความมหัศจรรย์ขนาดไหน รู้ก่อนด้วย

มันจะรู้ก่อนล่วงหน้า รู้ต่างๆ อยู่ที่วาสนาผู้ที่สร้างบุญกุศลมากน้อยขนาดไหน แล้วเวลา
ทำข้อเท็จจริงขึ้นมา มันจะเป็นอริยสัจ เป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจของแต่ละบุคคลคนนั้น นี่ไง
แกงหม้อเล็ก แกงหม้อเล็ก คือภวาสวะ คือภพ แกงหม้อเล็ก แกงหม้อเล็กก็หัวใจดวงนั้นไง

ฉะนั้น เวลาท่านมีประสบการณ์ในหัวใจของท่านมาก่อน แล้วท่านฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาตาม
ข้อเท็จจริงนั้น แล้วเวลาท่านอบรมบ่มเพาะขึ้นมา

“ลูกศิษย์ลูกหาสายหลวงปู่มั่นๆ”

สายหลวงปู่มั่นองค์ไหน สายหลวงปู่มั่นในการปฏิบัติข้อเท็จจริงอย่างไร

ถ้าสายหลวงปู่มั่น หนึ่ง จะไม่แข่งหน้าแข่งหลังแน่นอน จะเคารพบูชาทั้งนั้น

ไอนี้หลวงปู่มั่นทิ้งไว้ข้างหลัง อวดตัวเองว่าลูกศิษย์หลวงปู่มั่น แล้วทำแต่ตามความพอใจ
ของตน กิเลสมันหล่นหาย ไม่แจ้งความอีกต่างหากนะ ไม่ค้นหาว่ากิเลสอยู่ไหนด้วย เพราะอะไร

เพราะว่ากิเลสมันเป็นมาร กิเลสเป็นสิ่งที่เจ้าวัฏจักร ไม่ต้องการอยู่แล้ว แล้วทำสิ่งใดให้กิเลส
มันหล่นหายจริงๆ

กิเลสไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กิเลส ธรรมะก็ไม่ใช่เรา เราก็ไม่ใช่ธรรมะ แต่เพราะจิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันสมบูรณ์แบบของมันโดยข้อเท็จจริงในตัวของมันเอง เพราะมันมีอวิชชา มันมีกิเลส มันมีพญามาร แต่ไม่รู้อะไรเลย

ศึกษาธรรมมาๆ ก็ธรรมและวินัยเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ศึกษามากก็เป็นภาคทฤษฎี เป็นภาคปัญญาเท่านั้น ถ้าทำจริงๆ ขึ้นมาไง ทำจริงๆ ขึ้นมา เห็นไหม

ทั้งๆ ที่ เรามีข้อเท็จจริง คือเรามีภวาสวะ เรามีที่ดินของเรา แต่เราไม่มีโฉนด เราออกโฉนดไม่ได้ ออกโฉนดไม่ได้ก็เป็นที่สาธารณะไง ถ้าที่สาธารณะมันก็ทิ้งของโลกไป

มันมีของมันอยู่แล้ว จิตมันมีอยู่แล้วโดยข้อเท็จจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ก็หัวใจของสัตว์โลก เราก็มีอยู่ แต่มันเป็นที่สาธารณะไง ยืนยันไม่ได้ว่าที่ของตนอยู่ที่ไหน

ออกโฉนด โฉนดก็ไม่มี ไปศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ศึกษาโฉนดโฉนดนั้นเวลาเป็นภาคทฤษฎี เวลาคนศึกษามาแล้วเดี๋ยวก็ลืมก็ทบทวน เวลามันลืมก็หาย เดียวก็ไปแจ้งความเอาหลักฐานไปออกโฉนด ถ้าเป็นภาคปริยัติมันก็ไปเปิดตำรา เออ! ไปรื้อค้นค้นคว้า ทบทวน แล้วเป็นของจริงไหม

แต่ถ้าเป็นของจริง ภวาสวะมันทำลายของมัน ยิ่งทำลายยิ่งสะอาด ยิ่งทำลายยิ่งดีงาม

ทำลายด้วยอะไร

ทำลายด้วยภาวนามยปัญญา ทำลายด้วยมรรคด้วยผล

ถ้าฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงของตนขึ้นมา มันจะเป็นตามความเป็นจริง

ถ้าเป็นทางโลกที่เราฝึกหัด เข้ายืม ทั้งเช่า ทั้งยืม จำสัญญาอันนั้นมา ของเช่า เช่าชั่วคราวได้อาศัย พูดเหมือนกัน นักปฏิบัติใหม่ๆ จะพุดอย่างนี้ “เขาก็พุดเหมือนกัน หลวงพ่อก็พุดเหมือนกัน ทำไมหลวงพ่อก็ไม่ยอมรับเขา”

พูดเหมือนกัน พูดตัดตอน พูดแต่ละจุด ยิ่งพูดยิ่งเห็นความผิดพลาด ยิ่งพูดยิ่งทำให้ของตนไม่ข้อเท็จจริง ต้น ท่ามกลาง ที่สุด ต้นมันคด ท่ามกลางก็บิดพลิ้ว ที่สุดนั้นกิลสหล่นหาย ก็หายกันไป ก็กรรมของสัตว์ มันเป็นสิทธิ มันเป็นสิทธิ์ของบุคคล ใครจะเชื่อมั่นสิ่งใด ยึดถือสิ่งใด กรรมของสัตว์

แต่ถ้าเป็นฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น ฝึกหัดปฏิบัติจะรู้จะเห็นมากมายขนาดไหนนะ จะมี จะศึกษาค้นคว้ามาเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต ถ้าไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เขาก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะโดยกรรมของสัตว์

แต่ถ้าฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเป็นปัจเจกตั้ง สันติปฏิญญา มั่นชัดมันเจนของมัน มันต้องเป็นสัมมาสมาธิ คีล สมาธิ ปัญญา เวลาพระพุทธศาสนา ศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาเกิดจากการฝึกหัดปฏิบัติ ปัญญาเกิดจากคีล สมาธิ แล้วศึกษาค้นคว้าตั้งต้นให้ได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาให้เป็น ถ้าเป็นข้อเท็จจริงแล้วมันต่างจากโลก ต่างจากกิลสหล่นหาย จากการหายไปด้วยไม่มีเหตุไม่มีผล

“พวกเราไม่ต้องมีขณะก็ได้ ใ้พวกที่เขามีขณะให้เขามีของเขาไป”

เห็นไหม นี่มันพูดเป็นช่องทางออก พูดเป็นช่องทางออกเพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผลไง

แต่ครูบาอาจารย์ของเรา “มันไม่มีขณะ”

ไม่มีขณะคือมันบกพร่องแล้ว บกพร่องแล้วทำไมไม่แก้ไข ไม่ฝึกหัดปฏิบัติให้มันสมบูรณ์แบบขึ้นมาในการฝึกหัดปฏิบัติในแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ในพระพุทธศาสนา ในการฝึกหัดประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงที่เรามีครูมีอาจารย์ มีหลักฐาน

คำเทศน์ คำอบรมบ่มเพาะของครูบาอาจารย์มันจะไม่มีขัดไม่มีแย้งกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าเป็นธรรมนะ มีหยาบ มีกลาง มีละเอียด ละเอียดสุด แต่ไม่มีการขัดการแย้งกันเด็ดขาด ถ้ามีการขัดการแย้งกัน มันต้องมีอันหนึ่งผิดแน่นอน

ฉะนั้น สิ่งที่มีการฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มีแต่หยาบ เริ่มต้นหยาบๆ ก็ให้สมบูรณ์แบบแบบหยาบๆ ขณะนี้ของหยาบๆ เรายังล้มลุกคลุกคลาน เรายังขึ้นเริ่มต้นไม่ได้ แล้วสรุปกิลสहनหายมันหาย มันไม่มี มันจบสิ้นไปแล้ว จะไม่ต้องฝึกหัดปฏิบัติสิ่งใดๆ เลย

มันเป็นธรรมชาติ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้อย่างไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงเรื่องอริยสัจ ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ แต่ทางวิชาการในโลกนี้เพิ่งมายืนยันกันเมื่อไม่กี่ร้อยปีนี่เอง

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผล ต้องมีการกระทำของมันทั้งสิ้น ถ้ามีเหตุมีผลของมันแล้ว มันคลุกเคล้ากัน มันหมุนของมันไป มันก็จะเป็นวิญญูะของมันไป

ถ้ามันเป็นเหตุ เป็นข้อเท็จจริงที่เรามีอำนาจวาสนาของเรา เราถึงมาฝึกหัดปฏิบัติของเรานี่ไง เราถึงจะเริ่มต้นด้วยการหยุด

สิ่งที่เหตุและผลที่มันมีนามและรูป แล้วหมุนไปตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุดนี่ไง หยุด หยุดขึ้นมาให้เป็นสัมมาสมาธิให้ได้ก่อน

มันจะฝึกหัดปฏิบัติแนวทางใดก็ได้แล้วแต่ นั่นมันเป็นวิธีการทั้งสิ้น แต่ผลของมันถ้ามันสงบสุขของมันขึ้นมา แล้วถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ถ้ามันเห็นข้อเท็จจริงนั้น มันจะเห็นข้อเท็จจริงว่า สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มันจะเป็นของคู่กันไป ของคู่กันไปด้วยสัมมาทิฐิ ความถูกต้องชอบธรรม ไม่ใช่ของเช่า ไม่ใช่ของยืม มันเป็นปัจจัยตัดตั้ง เป็นสันติวิญญูะที่เกิดขึ้นจากจิตดวงนี้

จิตที่เรียกร้องความช่วยเหลือ จิตที่เวียนวายเป็นเกิดในวิญญูะ จิตที่พ่อแม่ตั้งชื่อให้ จิตที่บวชนี้อุปชฌาย์ตั้งฉายาให้ แต่ถ้ามันทำข้อเท็จจริงขึ้นมา มันจะเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันไม่เกี่ยวข้องกับสมมุติ มันไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่มันเป็นทฤษฎี เป็นบัญญัติไว้ให้ยึดมั่นถือมั่นของตน แล้วถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงของมันขึ้นมา มันมีความสุขของมัน สุขอันใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วก็ไม่ติดสุขนั้นไง

ไม่มีวาสนา ไม่มีวาสนาก็ติดสุข ติดสมาธิ แล้วก็คิดว่าสมาธิเป็นนิพพาน แบบกิลเลสหล่นหาย นั้นนะ กิลเลสหล่นหายนี่กิลเลสมันอ้างเลย ตัวมันสมบุรณ์แบบ มันบอกมันหายไปแล้ว ทั้งที่มันเป็นคน พุดนั้นแหละ แล้วคนที่ไม่มีความเชื่อ

แต่ถ้าคนมีความเชื่อ ทดสอบๆ ชำนาญในวิธี ชำนาญในเหตุ นั้น แล้วเหตุ นั้นถ้ามัน ทำซ้ำๆ ซากๆ อย่างนั้น กิลเลสมันพลิกมันแพลง มันหลอกหลวงตลอดไป มันพลิกมันแพลงว่า ได้เดิน จงกรมแล้ว ได้นั่งสมาธิแล้ว ทำทุกอย่างเสร็จสิ้นแล้ว

แต่รสของธรรมมันเป็นข้อเท็จจริงใหม่ มันมีความสุข มันมีความอิมเอมในหัวใจของตนหรือ เปล่า ถ้ามันมีความสุข ความอิมเอมในหัวใจของตน แล้วศีล สมาธิ ปัญญา ปัญญามันอยู่ไหน แล้ว ปัญญาอะไร

ปัญญาในจินตนาการทั้งนั้นนะ จินตนาการไปด้วยจิตที่มันสงบแล้วมันยังมีหัตศวรรษนะ ส่งออกไป

ของจริง เห็นใหม่ ดุสิ สิ้นค้าทางโลก ของปลอมสวยกว่าของจริงอีก แต่คุณภาพมันสู้ของจริง ไม่ได้หรอก แล้วมันใช้ประโยชน์ไม่ได้ของจริงด้วย ของปลอมๆ นั้นนะ นี่ก็เหมือนกัน คิดได้ จินตนาการ จริงหรือปลอม มีวาสนา เอ๊ะ! บ้างหรือเปล่า

ถ้ามีวาสนานะ มัน เอ๊ะ! แล้วพยายามจะทบทวน แล้วทบทวนขึ้นมา พอมันถูกต้องชอบธรรม นะ อู๋ตาย! ถ้าไม่เจริญมาอย่างนี้มันก็ต้องติดอยู่ตรงนั้น มันเห็นเลยละ มันรู้

แต่กว่าจะรู้ คนนั้นต้องฝึกหัดซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนรู้จนเห็นขึ้นมา พอมัน อู๋ตาย! มันจะเป็น เหตุผลประจำหัวใจ กาลามสูตร ห้ามเชื่อ ไม่เชื่อแม้แต่ใครรับรองเรา เวลาไปหาใครจะให้ครูบา อาจารย์รับรอง ถ้าวันไหนมันเสื่อม รู้ทันทีเลยว่าอาจารย์ที่รับรองเรานะ เอ็งก็ไม่ใช่ ถ้าเอ็งใช่ เอ็ง ทำไม่ไม่รู้เรื่องอย่างนี้

เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แค่สมาธิๆ สมาธิจริงสมาธิปลอมก็แตกต่างกันแล้ว แล้วสมาธิ จอมปลอมๆ สมาธิที่ไม่ใช่เนื้อหาสาระ

สมาธิที่มีเนื้อหาสาระ หยุดหนึ่ง สติสัมปชัญญะพร้อม แล้วสงบสุขของตนพออยู่พอกิน ไม่เดือดร้อนไปกับใครทั้งสิ้น แต่ยังคงขึ้นสู่วิปัสสนาไม่เป็น

วันใดมีอำนาจวาสนาน้อมไปเห็นตามความเป็นจริงนะ ถ้าไม่มีวาสนามันก็เห็นกายๆ โดยข้อเท็จจริงนี้แหละ แต่มันเป็นโลกทั้งนั้น แล้วถ้ามันเห็นจริง สะอึกเลยละ แล้วพอสะอึก มันมีคุณค่า
ไฉน

เห็นไหม ทำสมาธิสมาธิชานาญในวิธีให้จิตมันเสถียร เวลาเสถียรแล้วถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนานะ คำว่า “เสถียร” มันต้องชานาญในวิธี มีการกระทำจนมีมาตรฐานใช้ใหม่ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ถ้าเห็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วมันเสถียรไหม

มันจะวิปัสสนาไป สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สมบูรณ์แบบแล้ว สิ้นไปเลย

จริงหรือ

วิปัสสนามันจะปั่นป่วนมากกว่าทำความสงบของใจนี้อีก ทั้งๆ ที่เสถียรอยู่แล้วนี่แหละ ถ้าพอมันเสถียรแล้วเป็นสมาธิ สมถกรรมฐาน เรารู้แล้ว แล้วเวลายกขึ้นสู่วิปัสสนามันจะไปใช้ปัญญา ใช้พลังงาน ให้มันเป็นมรรค

เวลาให้มันเป็นมรรคขึ้นมา ใจสมาธิตัวนี้แหละ ถ้าไม่เสถียรขึ้นมา ใจมรรค ๘ รวนหมดเลย แล้วรวนหมดเลย ใจเราก็อยากได้ออยากดีอยากเป็น เราก็ทำซ้ำ มันเป็นสัญญา นี่สมุทัยมันเจือปนมา

ถ้าสมุทัยมันเจือปนมา สมุทัยคือกิเลสนั่นแหละ ถ้ากิเลสมันเจือปนมา ในห้องแล็บ สิ่งที่มีมันเป็นพิษเป็นภัย เป็นเชื้อโรค เข้าไปได้ใหม่ ในห้องแล็บนะ ห้องปลอดเชื่อนั่นนะ เชื้อโรคทั้งนั้น

ใจนี้วิปัสสนาไปพร้อมกันเชื้อ สมุทัย แล้วมันจะมรรคสามัคคีได้อย่างไร มันจะเป็นความจริงได้อย่างไร ห้องปลอดเชื้อมันไปเพาะเชื้อ เพาะเชื้อขึ้นมาแล้ว แล้วเวลามันไปเกิดเป็นโรคเป็นพิษเป็นภัยขึ้นมา คิดว่านั่นเป็นธรรมอีกนะ

จนกว่าฝึกหัดปฏิบัติใช้ปัญญาต่อเนื่องกันไป จนกว่าวล้มลูกคลูกคหลาน

มีครูบาอาจารย์คอยเตือนแล้วแหละ แต่เราก็ไม่เชื่อหรอก แต่ถ้าพอวันไหนมันรู้จริง เออ! จริงๆ นะ มันเพาะเชื้อ มันติดเชื้อ มันเป็นมรรคไปไม่สมบรูณ์แบบหรอก

ถ้าจะสมบรูณ์แบบต้องวาง กลับมาสมถกรรมฐาน มาตรฐานของพลังงาน แล้วเวลาปล่อยไป พลังงานนั้นมันจะเข้าสู่มรรค มันจะหมุนของมันอีกแล้ว ปัญญาจะเกิดขึ้น เห็นผลความแตกต่างเลย เวลามรรคมันเคลื่อน ธรรมจักรมันหมุน ช้าหรือเร็ว อำนาจวาสนาของใคร ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงของมัน พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ฝึกหัดปฏิบัติจนเป็นสัจจะความจริง

เวลาปล่อยวางชั่วคราวๆ ไม่มีขณะ ไม่มีโรธ ไม่ดับทุกข์ ไม่สิ้นโครงการ หมุน ฝึกหัดจนมีความชำนาญของมัน มรรคสามัคคี นิโรธ ขณะ ปึบ! ข้อเท็จจริงอันนั้น แล้วถ้าไม่จริง ตรวจสอบ สอบซ้ำได้ ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ ปัจจัยตั้ง สันติภูมิจิโก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง เธอต่างห่างเป็นผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้ตามข้อเท็จจริงนั้น ให้ข้อเท็จจริงนั้นจากใจดวงนั้น ใจดวงนั้นคือจิตตภาวนา

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ผู้ใด จิตเป็นสากล จิตไม่เคยตาย จิตของเรา แต่ในปัจจุบันนี้เป็นเรา ยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเรา แต่ความจริงเป็นเราชั่วอายุขัย ถึงวาระแล้วก็ต้องเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนชาติหมุนเวียนไป

ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา นิโรธ คายออก ชัดเจนตามมรรคตามผล ไม่ใช่กิลสหล่นหาย มันเป็นมรรคสามัคคี นิโรธ ดับทุกข์ โดยฝึกหัดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม เอวัง